

Talvivaaran kaivoksen ympäristövaikutukset ja lähialueen asukkaille tiedottaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Kaivosalueelta leviää pölyä, joka runsaan grafiittipitoisuutensa vuoksi on helposti kulkeutuvaa, näkyvää ja ominaisuuksiltaan tahraavaa ja metallipitoista. Vuonna 2009 ympäristökeskus arvioi, että pölykuormitus voi muodostua suuremmaksi kuin ympäristöluvan käsittelyn yhteydessä arvioitiin. Pölyäminen on aiheuttanut alkuvaiheessa ennalta arvaamatonta haittaa, ja esimerkiksi Tuhkajokeen laskevan Raatelammen vedenlaadun kehittymisestä on oltu huolissaan. Ympäristökeskus on pitänyt tärkeänä, että yhtiö osallistuu aktiivisesti toiminnan vaikutusten selvittämiseen ja suunnitelmista tiedottamiseen. Avoin keskustelu paikallisten haitankärsijöiden kanssa on luottamuksen säilyttämisen kannalta äärimmäisen tärkeää.

Tänä keväänä Talvivaarassa paloi rikkivarasto, jolloin aamulla kuului yleinen hälytyssireenin ääni Talvivaaran koko tehdasalueelta, ja mistään kansalaiset eivät saaneet mitään tietoa syystä, vaikka soittelivat tehtaalle. Tämä herätti runsaasti huolta ja epätietoisuutta ja lisäsi myös epävarmuutta siitä, onko lähialueella turvallista asua, mikäli tällaista tapahtuu. Suurimpana ongelmana nähdään se, etteivät ihmiset tiedä, miten erilaisiin pölyihin ja hajuihin tulisi suhtautua. Mikä on vaarallista ja mikä ei, mihin pitäisi reagoida ja mihin ei? Tämän vuoksi olisikin äärimmäisen tärkeää luottamuksen säilyttämiseksi, että kaivosyhtiö yhdessä ELY-keskuksen toimijoiden kanssa pitäisi huolen riittävästä tiedotuksesta riskeistä ja haitoista alueella.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä, että Talvivaaran kaivoksen ympäristövaikutuksia seurataan riittävästi ja myös lähialueen kansalaiset saavat kaiken tarpeellisen tiedon alueella tapahtuvista muutoksista ja niiden vaikutuksista, esimerkkinä erilaiset pölyt ja hajut?

Helsingissä 1 päivänä heinäkuuta 2010

Merja Kyllönen /vas

Raimo Piirainen /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustajan Merja Kyllönen /vas ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 625/2010 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä, että Talvivaaran kaivoksen ympäristövaikutuksia seurataan riittävästi ja myös lähialueen kansalaiset saavat kaiken tarpeellisen tiedon alueella tapahtuvista muutoksista ja niiden vaikutuksista, esimerkkinä erilaiset pölyt ja hajut?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on myöntänyt Talvivaaran kaivokselle ympäristö- ja vesitalousluvan 29.3.2007 (päätös nro 33/07/1), Vaasan hallinto-oikeus on antanut päätöksensä 15.2.2008 (päätös nro 08/0039/1) ja korkein hallinto-oikeus on antanut päätöksensä 24.11.2008 (taltio 2953). Toiminnanharjoittajan on toimitettava hakemus ympäristöluvan määräysten sekä säännöstelyä koskevien vesitalouslupamääräysten tarkistamiseksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon lupavastuualueelle

maaliskuun 2011 loppuun mennessä. Kainuun ELY-keskus on laitoksen toimivaltainen valvontaviranomainen.

Talvivaaran kaivos on uusi ja laaja-alainen toiminto ja sen toiminnan alkuvaiheessa on ollut runsaasti käyntiinlähtöongelmia. Ongelmia on ollut erityisesti pölyn, hajun ja melun ehkäisyn ja torjunnan kanssa, mutta vähitellen haittojen torjunnassa on menty eteenpäin. Haitallisena pölynä on grafiittipöly, joka kulkeutuu helposti kauas.

Talvivaara on laatinut "Pölyjen kunnossapitosuunnitelman" 7.5.2010. Valvontaviranomainen on edellyttänyt Talvivaaraa toteuttamaan suunnitelmaa sekä lisäksi pölyhaittojen vähentämiseksi lisäämään kastelua koko alueella, lisäämään operaattoreiden koulutusta ja tekemään suunnitelman ja toteuttamisaikataulun 12.8.2010 mennessä koskien "Seulonnan ja hienomurskauksen pölyntorjunnan tehostamista".

Hajuongelmia aiheuttaa rikkivety, joka pieninäkin pitoisuuksina aiheuttaa voimakkaan tuntemuksen. Laitoksen pesurikapasiteetti ei ole ollut riittävä poistamaan hajuja. Esineutralointiin on juuri hankittu toinen pesuri ja se otetaan käyttöön lähiaikoina. Sen myötä hajuhaittojen pitäisi vähentyä.

Toiminnan häiriöistä ilmoittamisessa viranomaisille on ollut puutteita. Lupaehtojen mukaan toiminnanharjoittajan on ilmoitettava poikkeuksellisista tilanteista, kuten äkillisistä haju-, melu- ja hiukkaspäästöistä kuten myös tulipaloista, välittömästi valvontaviranomaisille. Kainuun ELY-keskus on toistuvasti kehottanut toiminnanharjoittajaa tekemään näitä ilmoituksia. Tätä kautta voidaan parantaa myös kansalaisten tiedonsaantia. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että yhtiö yhdessä ELY-keskuksen toimijoiden kanssa pitää huolen riittävästä yleisölle tiedottamisesta.

Talvivaaran kaivos on uusi ja käyttää osin uutta tekniikkaa, joka ei ole aina toiminut ongelmitta. Tämä on vaatinut Kainuun ELY-keskukselta huomattavaa panostusta laitoksen valvontaan. Kainuun ELY-keskus on valvonut Talvivaaran toimintaa tehokkaasti tehden muun muassa valvontakäyntejä 1-2 kertaa kuukaudessa ja antaen lukuisia huomautuksia. Kainuun ELY-keskukselle kaavaillaan erikoistumista kaivannaisteollisuuden ympäristöasioihin ja toimimista alan asiantuntijana valtakunnallisesti. Tämä merkitsee myös lisäresursointia, joten jatkossa valvontaa voitaneen tehdä entistä paremmilla voimavaroilla.

Helsingissä 12 päivänä elokuuta 2010

Ympäristöministeri Paula Lehtomäki